

Řízení projektů

Konstrukce síťového grafu pro řízení projektů

Metoda CPM

Metoda PERT

Úvod – základní pojmy

Projekt – souhrn činností, které musí být všechny realizovány, aby byl projekt dokončen

Činnost – reálná aktivita, která je popsána různými charakteristikami

- Doba trvání činnosti
- Náklady na její provedení
- Potřebné zdroje pro realizaci činnosti (personální, materiálové, technické, apod.)
- Vztah k ostatním činnostem (návaznosti při provádění)

Časová analýza

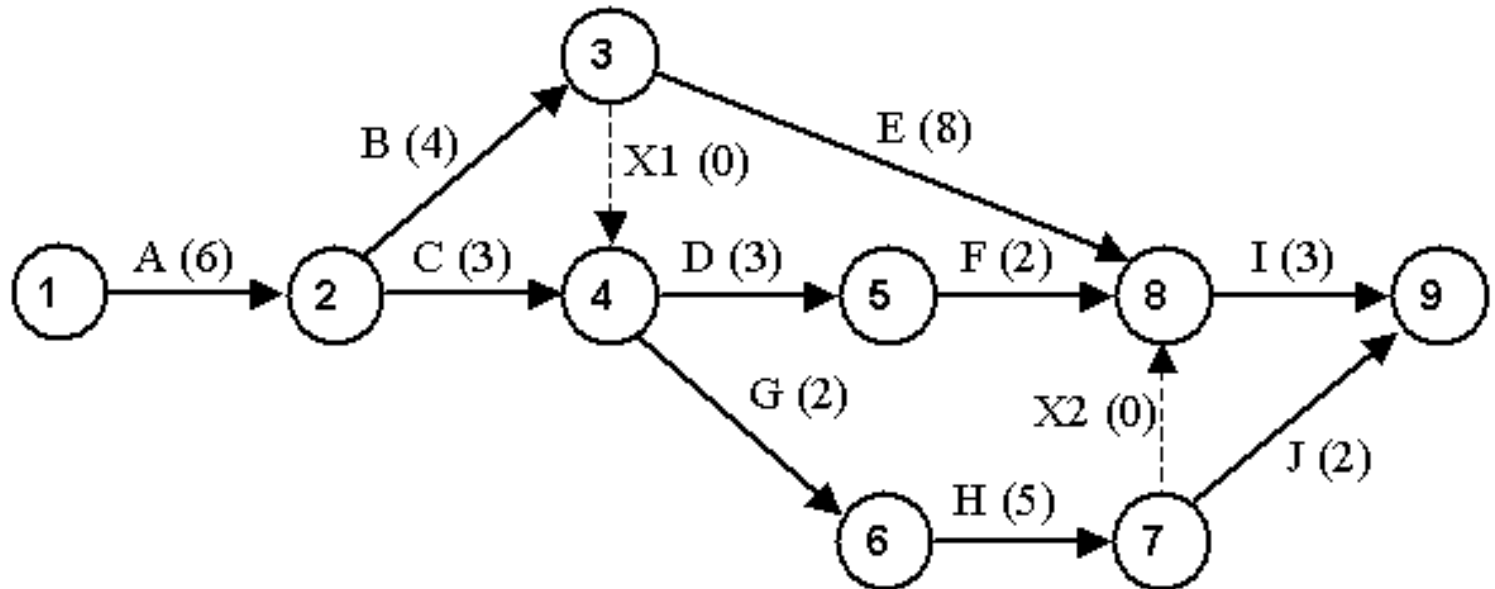
Při konkrétní analýze nějakého projektu je třeba:

- Rozčlenit projekt na jednotlivé činnosti.
- Odhadnout dobu trvání, případně náklady na realizaci jednotlivých činností.
- Definovat časovou návaznost provádění jednotlivých činností, tzn. určit, které činnosti musí být dokončeny před zahájením provádění ostatních činností.
- Na základě informací z předcházejících kroků sestavit síťový graf (hrany grafu = činnosti, jejich ohodnocení = doba trvání činností, uzly grafu = zahájení/dokončení činností, které z uzlu vycházejí/v uzlu končí)

Časová analýza - příklad

Činnost	Popis činnosti	Doba trvání [týdny]	Předchozí činnosti
A	výběr a nákup objektu	6	žádná
B	zpracování projektu	4	A
C	obsazení pozice manažera	3	A
D	výběr personálu	3	B, C
E	rekonstrukce a vybavení objektu	8	B
F	školení personálu	2	D
G	výběr sortimentu zboží	2	B, C
H	uzavření smluv s dodavateli	5	G
I	nákup zboží	3	E, F, H
J	reklama	2	H

Činnost	Popis činnosti	Doba trvání [týdny]	Předchozí činnosti
A	výběr a nákup objektu	6	žádná
B	zpracování projektu	4	A
C	obsazení pozice manažera	3	A
D	výběr personálu	3	B, C
E	rekonstrukce a vybavení objektu	8	B
F	školení personálu	2	D
G	výběr sortimentu zboží	2	B, C
H	uzavření smluv s dodavateli	5	G
I	nákup zboží	3	E, F, H
J	reklama	2	H

Metoda CPM – Critical Path Method

Metoda CPM - pro každou činnost odvozuje 4 časové charakteristiky:

- 1. Nejdříve možný začátek provádění činnosti** je časová charakteristika, která vychází z toho, že činnost nemůže začít dříve než skončí všechny činnosti, které ji předcházejí. Všechny činnosti, vycházející z uzlu u_i , mají stejný *nejdříve možný začátek* - t_i^0 .
- 2. Nejdříve možný konec provádění činnosti** je dán jako součet nejdříve možného začátku a doby trvání činnosti. Pro činnost, která je reprezentována hranou h_{ij} , je tedy *nejdříve možný konec* dán vztahem $t_i^0 + y_{ij}$, kde y_{ij} je doba trvání této činnosti.
- 3. Nejpozději přípustný konec provádění činnosti** je charakteristika, která udává okamžik, kdy musí nejpozději činnost skončit, aby nedošlo ke skluzu v provádění navazujících činností. Všechny činnosti, které končí v uzlu u_j , mají stejný *nejpozději přípustný konec* - t_j^1 .
- 4. Nejpozději přípustný začátek provádění činnosti** bude potom rozdíl nejpozději přípustného konce a doby trvání této činnosti. Pro činnost, vyjádřenou hranou h_{ij} , bude tedy *nejpozději přípustný začátek* určen vztahem $t_j^1 - y_{ij}$.

Metoda CPM – I. fáze

I. fáze - výpočet nejdříve možných začátků a konců provádění činností.

Nejdříve možný začátek provádění činností, které začínají v uzlu u_j je roven maximu z nejdříve možných konců činností, které do uzlu u_j vstupují.

Vyjádřeno pomocí vzorce:

$$t_j^0 = \max_i (t_i^0 + y_{ij})$$

Postup:

1. Nejdříve možný začátek provádění činností vycházejících ze vstupního uzlu sítě u_1 je nastaven na nulu (počátek časové osy) - $t_1^0 = 0$.
2. V jednotlivých iteracích se postupně vypočte podle výše uvedeného vztahu nejdříve možný začátek činností, které vycházejí z uzlů $u_2, u_3, \dots, u_n$, kde n je index výstupního uzlu sítě.
3. Označíme si symbolem T nejdříve možný začátek provádění činností pro výstupní uzel sítě, tzn. $T = t_n^0$. Hodnota T představuje **nejkratší možnou dobu**, ve které lze celý projekt realizovat. Současně se však jedná o ohodnocení nejdelší cesty v síti mezi vstupním a výstupním uzlem.

Metoda CPM – II. fáze

II. fáze - nejpozději přípustné začátky a konce provádění činností.

Nejpozději přípustný konec provádění činností, které končí v uzlu u_i je roven minimu z nejpozději přípustných začátků činností, které z uzlu u_i vystupují. Vyjádřeno pomocí vzorce:

$$t_i^1 = \min_j (t_j^1 - y_{ij})$$

1. Za nejpozději přípustný konec provádění činností, které končí ve výstupním uzlu sítě u_n je dosazena hodnota $T_{pl} \geq T$ ($t_n^1 = T_{pl}$).
2. V jednotlivých iteracích je postupně vypočten podle výše uvedeného pravidla nejpozději přípustný konec činností, které končí v uzlech $u_{n-1}, u_{n-2}, \dots, u_1$.
3. Lze provést částečnou kontrolu správnosti výpočtu - hodnota t_1^1 vypočtená v poslední iteraci předcházejícího kroku musí vyjít rovna $T_{pl} - T$.

Metoda CPM – III. fáze

III. fáze – výpočet celkových časových rezerv

Celková časová rezerva je rozdíl mezi nejpozději přípustným koncem, nejdříve možným začátkem a dobou trvání činnosti.

Vyjádřeno pomocí vzorce:

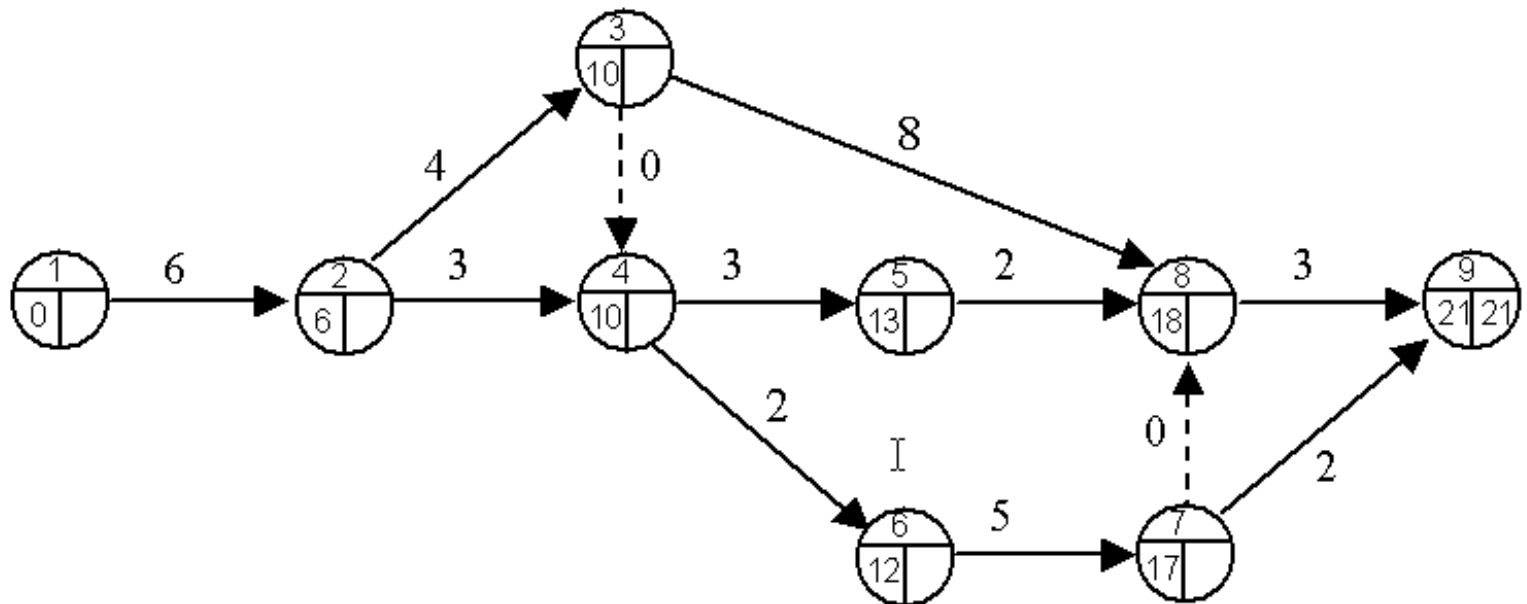
$$CR_{ij} = t_j^1 - t_i^0 - y_{ij}$$

Kritické činnosti jsou činnosti s minimální (nulovou) hodnotou celkové časové rezervy – $CR_{ij} = T_{pl} - T$

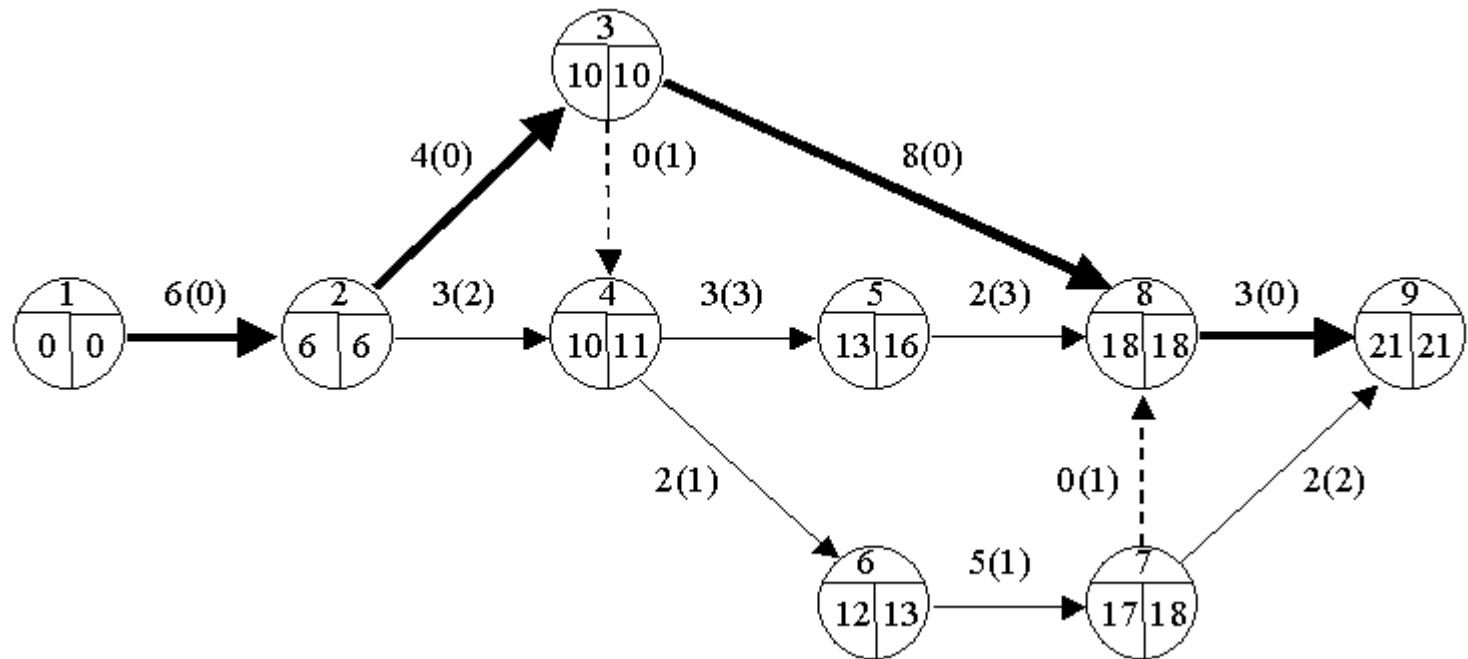
IV. fáze – rozvrhování činností

viz příklad dále

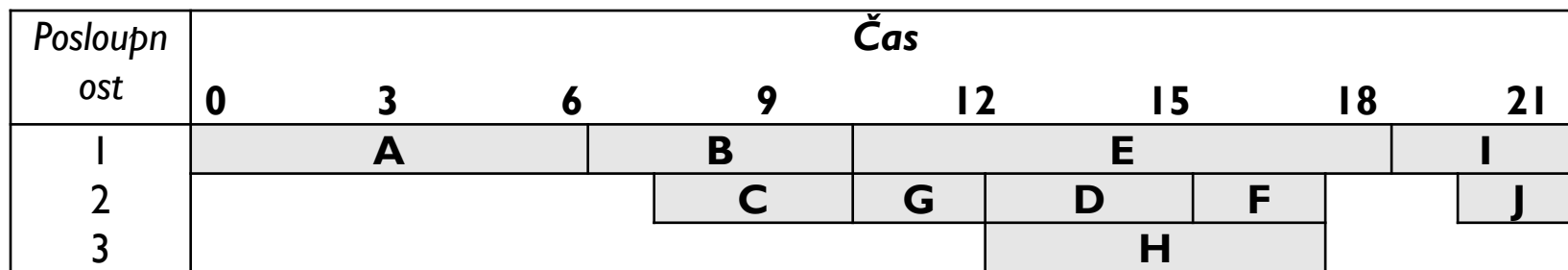
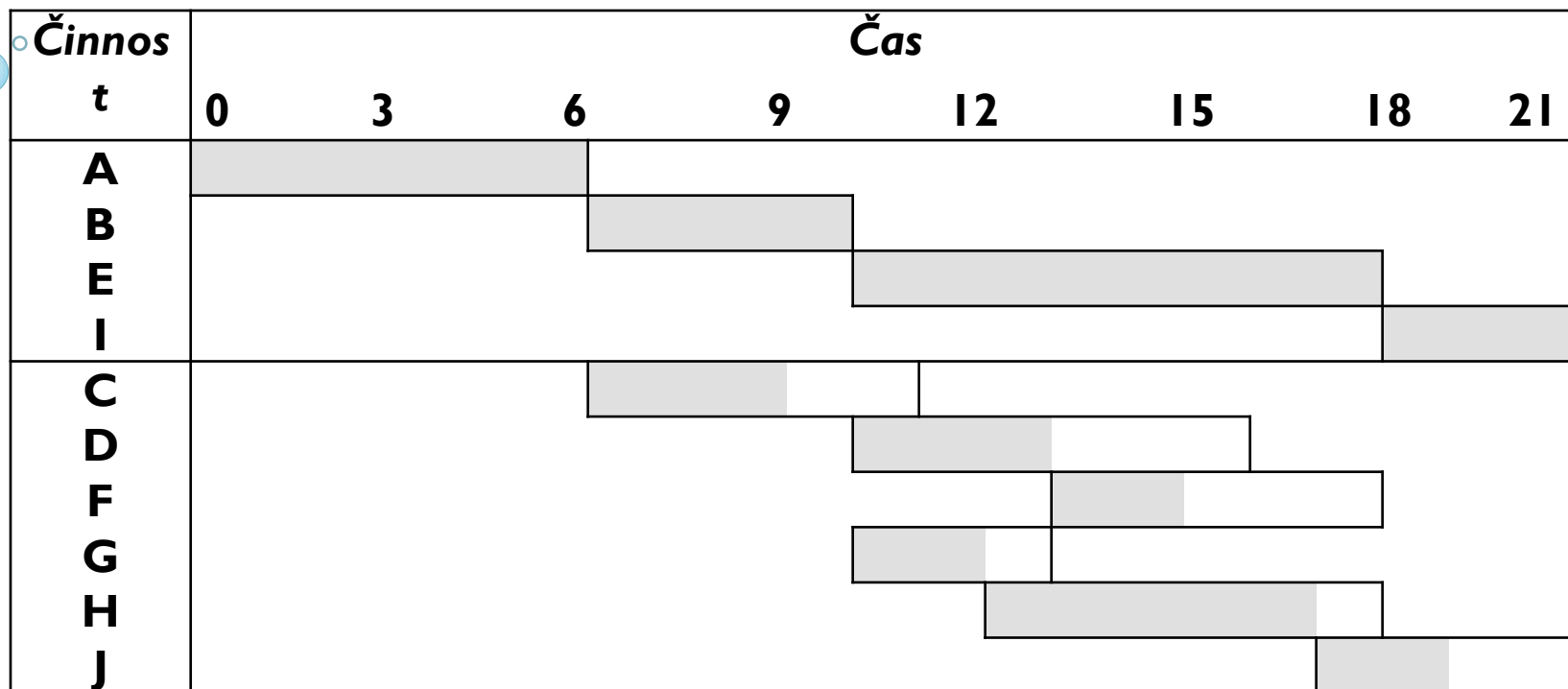
Metoda CPM – výpočet (I. f.)

Metoda CPM – výpočet (II., III. f)

Metoda CPM – IV. fáze

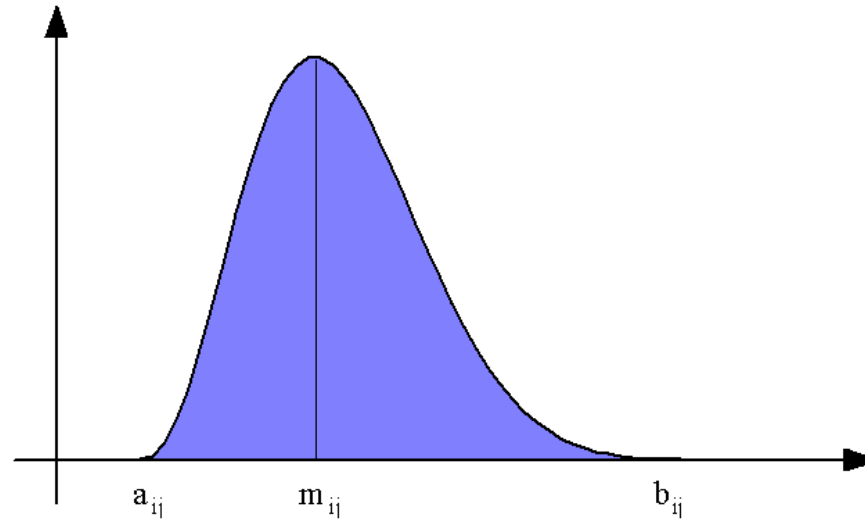
Metoda PERT – Program Evaluation and Review Technique

- ° Metoda CPM je **deterministická** (předpokládá, že předem známe doby trvání činností)

Metoda PERT je **stochastická** (pravděpodobnostní) - doby trvání činností jsou náhodné veličiny. Pro každou činnost se definují 3 časové charakteristiky:

a_{ij} - nejkratší předpokládanou dobu trvání činnosti - tato charakteristika se označuje jako **optimistický odhad**,
 b_{ij} - nejdelší uvažovanou dobu trvání činnosti - tato charakteristika se označuje jako **pesimistický odhad**,
 m_{ij} - nejpravděpodobnější dobu realizace činnosti - tato charakteristika se označuje jako **modální (normální) odhad**.

Metoda PERT – Program Evaluation and Review Technique

Střední hodnota:

$$\mu_{ij} = \frac{a_{ij} + 4m_{ij} + b_{ij}}{6},$$

Směrodatná odchylka a rozptyl:

$$\sigma_{ij} = \frac{b_{ij} - a_{ij}}{6} \quad \sigma^2_{ij} = \frac{(b_{ij} - a_{ij})^2}{36}$$

Metoda PERT – Program Evaluation and Review Technique

1. Vypočte se kritická cesta stejným způsobem jako u metody CPM s tím, že se pracuje místo deterministických hodnot y_{ij} se středními hodnotami μ_{ij} .
2. Délka kritické cesty M je součtem středních dob kritických činností.
3. Rozptyl délky kritické cesty σ_{KC}^2 je součtem rozptylů kritických činností. Směrodatná odchylka σ_{KC} je odmocnina tohoto rozptylu.

Za jistých předpokladů má délka kritické cesty (dobra trvání projektu) normální rozdělení se střední hodnotou M a směrodatnou odchylkou σ_{KC} , tj. $N(M, \sigma_{KC})$.

Metoda PERT – Program Evaluation and Review Technique

Jestliže má délka kritické cesty rozdělení $N(M, \sigma_{KC})$, potom lze ešit následující dvě úlohy:

I. Jaká je pst., že projekt bude ukončený v čase T_S ?

Jedná se o hodnotu distribuční funkce rozdělení $N(M, \sigma_{KC})$ v bodě T_S . Vzhledem k tomu, že v tabulkách lze najít pouze hodnoty distribuční funkce standardizovaného normálního rozdělení $N(0, 1)$, jedná se po transformaci na toto rozdělení o hodnotu jeho distribuční funkce v bodě

$$z = \frac{T_S - M}{\sigma_{KC}}$$

Metoda PERT – Program Evaluation and Review Technique

2. V jakém čase T_S bude projekt ukončen se stanovenou pravděpodobností p ?

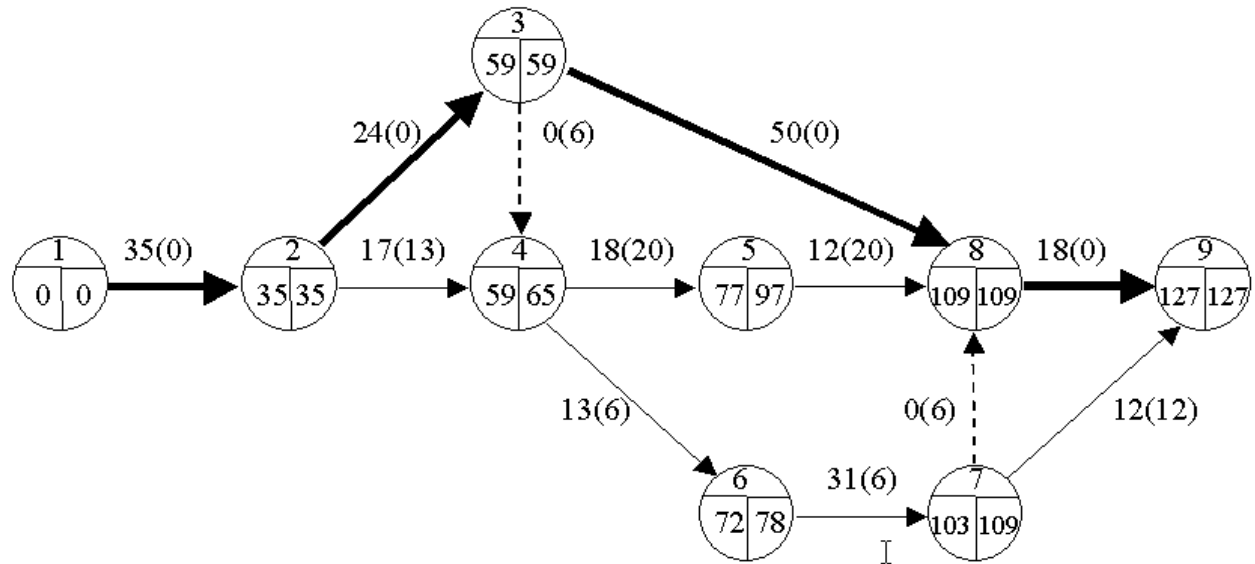
V tomto případě stačí z tabulek rozdělení $N(0,1)$ určit, jaká hodnota z_p odpovídá zadané pravděpodobnosti p a potom hledaný časový údaj vypočítat jako

$$T_S = M + z_p \sigma_{KC} .$$

Metoda PERT – příklad

činnost (hrana)	odhad doby trvání			střední doba	směrod. odch.	rozptyl
	optimist.	modální	pesimist.			
h_{ij}	a_{ij}	m_{ij}	b_{ij}	μ_{ij}	σ_{ij}	σ^2_{ij}
h_{12}	3	6	8	35/6	5/6	25/36
h_{23}	3	4	5	24/6	2/6	4/36
h_{24}	1	3	4	17/6	3/6	9/36
h_{34}	0	0	0	0	0	0
h_{38}	6	8	12	50/6	6/6	36/36
h_{45}	2	3	4	18/6	2/6	4/36
h_{46}	2	2	3	13/6	1/6	1/36
h_{58}	2	2	2	12/6	0	0
h_{67}	3	5	8	31/6	5/6	25/36
h_{78}	0	0	0	0	0	0
h_{79}	2	2	2	12/6	0	0
h_{89}	2	3	4	18/6	2/6	4/36

Metoda PERT – příklad

Střední doba trvání celého projektu je

$$M = 35/6 + 24/6 + 50/6 + 18/6 = 21.167 \text{ týdne.}$$

Rozptyl doby trvání celého projektu je

$$\sigma_{KC}^2 = (5/6)^2 + (2/6)^2 + (6/6)^2 + (2/6)^2 = 69/36 = 1.9167$$

Směrodatná odchylka je

$$\sigma_{KC} = \sqrt{1.9167} = 1.3844$$

Metoda PERT – příklad

1. S jakou pravděpodobností bude projekt dokončený nejpozději do 22. týdne?

$$z = (22 - 21.167) / 1.3844 = 0.602 .$$

Z tabulek je potom příslušná pravděpodobnost 0.726.

2. V jakém čase bude projekt dokončený s pravděpodobností 0.95?

$$T_{0.95} = 21.167 + 1.645(1.3844) = 23.44 .$$